

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 496/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

401/2010. (VIII. 25.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2009. július 12-én előterjesztett **panaszára indult eljárásban** a 2010. augusztus 25-én – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén meghozott **állásfoglalását**

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2009. július 4-én fogatosított rendőri intézkedések miatt terjesztette elő panaszát a Testület honlapján elérhető formanyomtatványon 2009. július 12-én – amelyet aláírásával, jogi képviselője útján 2009. augusztus 11-én megerősített –, és kérte annak vizsgálatát.

I.

Beadványában a panaszos előadta, hogy a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) XX. és XXIII. Kerületi Rendőrkapitányságon előállították, ahonnan végül a több órai fogdában eltöltött idő után 2009. július 5-én hajnalban kihallgatás nélkül elengedték. Az előállítás okát, illetve azt, hogy vádolják-e valamivel, és ha igen, mivel, nem közölték vele. Az előállítás időtartama alatt nem tájékoztatták arról, hogy hozzátartozóit értesítheti, és hozzátartozóit nem is értesítették. Továbbá sérelmezte az őt igazoltató rendőr által használt hangnemet, és hogy egészségügyi problémáiról nem kértek tőle információt.

Jogi képviselője útján megerősített panaszbeadványát a következőkkel egészítette ki. A panaszos keletkezett vagyoni és nem vagyoni kárának mértékét 3.000.000.-Ft-ban jelölte meg.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Továbbá sérelmezte panaszos, hogy azóta sem kapott semmilyen értesítést az eljáró rendőrkapitányságtól, arra vonatkozóan, hogy bármilyen eljárást indítottak volna vele szemben.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében tájékoztatást kért a rendőrségtől. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A BRFK hivatalvezetőjének 2009. szeptember 9-én kelt összefoglaló jelentésének a panaszosra vonatkozó része tartalmazza, hogy a panaszossal szemben a Szegedi Rendőrkapitányságon szabálysértési eljárás indult.

2) A panaszossal szemben intézkedő r. törzsőrmester jelentése szerint 20 óra 40 perc körüli időben, utasítás alapján a R. útra mentek, ahol észlelték, hogy egy 80-100 főből álló tömeg a R. úton a pályaudvar irányába közlekedik gyalogosan az úttesten, azt teljes szélességében elfoglalva, és a járműforgalmat teljes mértékben megbénítva. A tömeget utasítás szerint a gépjárműből kiszállva gyalogosan követték. A B. L. téren a tömeg az útfelújítások miatt lekerítésre használt oszlopokat, valamint a fakorlátokat a R. úton az összes forgalmi sávban szétdobálta, ezzel megbénítva a járművek forgalmát, valamint veszélyeztetve a közlekedés résztvevőit. A tömeg kísérése során a tömegben lévő személyeket folyamatosan felszólították, hogy az úttestet hagyják szabadon, húzódnak fel a járdára, de a tömeg ezt nem vette figyelembe, és a pályaudvar irányába haladtak tovább, továbbra is teljesen elfoglalva az úttestet.

A pályaudvarhoz érve a tömeg kísérésébe további rendőrök csatlakoztak be, akikkel együtt a pályaudvaron keresztül a tömeget a B. tér és a V. utca kereszteződéséig szorították. Mivel a tömeg a pályaudvarnál szétszóródott, ezért utasítás szerint a rendőrök egy része gépjárműbe szállt, másik része pedig gyalogosan követte a kisebb tömeget a V. utcán át a D. Gy. út irányába. A gyalogos rendőrök folyamatosan tájékoztatták az őket gépjárművel kísérő rendőröket a tömeg helyzetéről. Ezután a D. Gy. úton észlelték, hogy a tömeg tagjai a Sz. utcából kiszaladva megpróbálnak átfutni az út oldalára a mozgó gépjárművek között, ezért felszólították őket cselekményük abbahagyására, valamint megállásra, melynek a csoport tagjai nem tettek eleget. A gépjárműből kiszálló rendőrök többször ismételtlen eredménytelenül felszólították őket cselekményük abbahagyására, valamint, hogy rendőri intézkedésnek vessék alá magukat. Ezek után a csoport tagjai az úttesten futva próbálták magukat kivonni a rendőri intézkedés alól. Mindezen cselekmények miatt a panaszost és további három személyt a D. Gy. út és a Th. út kereszteződésénél sikerült intézkedés alá vonniuk 21 órakor. A tömeg cselekményéről a B. L. tértől a pályaudvarig videofelvétel készült.

A panaszos igazoltatására a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. § (1), személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálására a 31. § (1) bekezdése, a szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy előállítására pedig a 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján került sor.

A panaszos személyes szabadsága korlátozásának a helye Budapest VIII. kerület D. Gy. út és Th. út kereszteződése volt. A jelentés alapján az intézkedés során kényszerítő eszköz alkalmazására nem került sor.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdés szerinti tájékoztató az előállítás okáról és az előállítás idejéről szóló igazolás kiadásra került, az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban jogairól és kötelességeiről szóló írásos tájékoztatást megkapta.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a rendőri jelentésben foglalt intézkedések jogszerűek, szakszerűek és arányosak voltak.

3) A rendőrség által rendelkezésre bocsátott videofelvételen látható, hogy a tömeg a R. út szinte teljes szélességét elfoglalva csoportosult. A rendőrség a B. L. térnél a forgalmat lezárta, az úton ezért személygépkocsi forgalom nem volt. A N. D. utca felől érkező rendőrök egy csoportja gyorsan haladva megindította a tömeget a B. L. tér felé. A tömegből a B. L. téren sokan kiváltak, és más irányba távoztak, a megfogyatkozott tömeg a R. úton haladt tovább a pályaudvar felé. Ezt követően az A. és a B. L. tér között az utat megnyitották, a személygépkocsi forgalom helyreállt. A tömeg útvonalát követve a B. L. tértől a pályaudvar irányába a rendőrség egy útszakaszon ismét lezárta a R. utat, elzárva ezzel a személygépkocsi forgalmat, és biztosítva a tömeg haladását. Elérve a pályaudvart, a tömeg tagjai szétszéledtek, egy nagyobb csoport a V. utca irányába ment tovább. A D. Gy. út és a Sz. utca kereszteződénél a rendőrség egyik személygépkocsijából, „Rendőrség! Állj! A falhoz!” felszólításokkal több embert intézkedés alá vontak rendőrök. A csoport többi tagja továbbhaladt, őket a rendőrség a Ch. A. utca és a Th. utca kereszteződésénél „Rendőrség, állj!” felszólítással vonta intézkedés alá. A videofelvétel és rádióforgalmazás alapján a rendőrség az úton haladó embereket egyszer sem szólította fel az úttest elhagyására és a járdán való továbbhaladásra. A rendőrség több szolgálati járművel és gyalogos rendőrökkel kísérte a futva haladó tömeget és igyekezett felszorítani a tömeg tagjait a járdára.

4) A panaszos 2009. július 4-én kelt nyilatkozatban kijelentette, hogy az előállító helyiségbe történő elhelyezésekor tájékoztatást kapott a jogairól és kötelességeiről, azok gyakorlásának módjáról, az előállító rendjéről, a panasz és kérelem előterjesztésének módjáról. Tájékoztatást kapott az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának, és a Magyar Helsinki Bizottság elérhetőségéről. Továbbá kijelentette, hogy nem dohányzik, és öt órát meghaladó fogvatartása esetén élelmet kér.

5) A BRFK XX. és XXIII. Kerületi Rendőrkapitányság Igazgatásrendészeti Osztálya 2009. augusztus 24-én kelt jelentésének melléklete alapján a panaszost jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség miatt állították elő, majd meghallgatás nélkül, igazolással bocsátották el 2009. július 5-én 2 óra 25 perckor.

6) A Budapesti XX. és XXIII. Kerületi Rendőrkapitányság a Budapesti Rendőr-főkapitányság Hivatalvezetőjének írt levelében tájékoztatást ad a panaszossal történt eseményekről. A tájékoztatás alapján a panaszos előállítására a BRFK Rendészeti Szervek, Bevetési Főosztály, Bevetési Osztály, I. Alosztály a BRFK XX. és XXIII. Kerületi Rendőrkapitányságra, az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulata alapján, szabálysértés felszólítás ellenére történő továbbfolytatása miatt került sor. Az előállításra Budapesten a VIII. kerület D. Gy. út és Th. út kereszteződésében került sor, mert a tömegoszlatási művelet során a panaszos több társával a mozgásban levő gépkocsik között futott át, a felszólításra nem hagyta abba szabálysértő cselekményét és nem állt meg. A panaszos a kapitányságon nyilatkozatot írt alá arról, hogy az előállító helyiségben történő elhelyezésekor tájékoztatást kapott jogairól, kötelezettségeiről, azok gyakorlásának módjáról, az előállító helyiség rendjéről, valamint a panasz és kérelem előterjesztésének módjáról, nevezett nyilatkozatában étkezést kért. A fogvatartott részére az előállítás okáról, időtartamáról igazolást állítottak ki, amelyet a panaszos átvett. Ebben az igazolásban tájékoztatást kapott arról, hogy 8 napon belül a Független Rendészeti

Panasztestülethez fordulhat, illetve szerepelt az iraton az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosa, illetve a Magyar Helsinki Bizottság címe és telefonos elérhetősége. Az iratanyagukban nem található olyan adat, hogy a panaszos hozzátartozója kiértesítését kérte volna. Amennyiben az előállított hozzátartozó kiértesítését kérte volna, a kapitányság ügyelete gondoskodott volna annak végrehajtásáról. Az előállítás időtartama alatt fogatosított eljárási cselekményre utaló irat a rendőrkapitányságon nem volt fellelhető. A panaszossal szemben indított eljárásról információ nem áll rendelkezésükre. A Budapesti XX. és XXIII. Kerületi Rendőrkapitányság továbbá arról tájékoztatót, hogy a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. számú utasítás az őrizetbe vétel esetén teszi kötelezővé a befogadás előtti orvosi vizsgálatot. Előállítás esetén abban az esetben van lehetőség soron kívüli orvosi vizsgálatra, amennyiben az előállított személyen látható sérülés van, illetve ha sérülést panaszol. Ilyen esetekben értesítik a Mentőszolgálatot, vagy az előállítottat a helyi orvosi rendelőintézetbe szállítják. Hirtelen rosszullét esetén az ügyelet értesíti a Mentőszolgálatot.

7) A panaszos részére kiállított igazolás szerint előállítása 2009. július 4-én 21 órától 2009. július 5-én 2 óra 25 percig tartott. Az előállítás időtartama alatt panasza keletkezett, amelynek tárgya „erkölcsi sértés” volt.

8) Az előállított panaszostól átvett letéti tárgyakról jegyzőkönyv készült.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján vizsgálata tárgyává tette a panaszossal szembeni rendőri intézkedések jogalapját, indokoltságát, jogszerűségét és arányosságát.

A panaszossal szemben fogatosított rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. § (1) bekezdésében leírt jogállamiságból levezethető tisztességes eljáráshoz, az 54. § (1) bekezdésében megfogalmazott emberi méltósághoz, az 55. § (1) bekezdésében szabályozott személyi szabadsághoz és személyi biztonsághoz fűződő, valamint a 70/D. § (1) bekezdésében szabályozott testi-lelki egészséghez való alapjogát.

A Testület ezek után megvizsgálta a panaszossal szemben alkalmazott rendőri intézkedések (igazoltatás, átvizsgálás, előállítás) jogszerűségét. A rendőri jelentés alapján panaszos igazoltatására az Rtv. 29. § (1), személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálására a 31. § (1) bekezdése, szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy előállítására pedig a 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján került sor.

1) Elsőként a panaszos igazoltatásának jogalapját vizsgálta a Testület.

A rendőri jelentésben hivatkozott Rtv. 29. § (1) bekezdése értelmében a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A Testület hatásköre alapján azt nem vizsgálhatta, hogy a panaszos magatartásával ténylegesen elkövetett-e szabálysértéseket, ugyanakkor a szabálysértési feljelentést megelőző helyszíni intézkedések jogszerűségét és szakszerűségét, illetve a rendőri intézkedés alapjául szolgáló magatartást vizsgálhatta, tehát azt, hogy e magatartás a szabálysértés elkövetésének gyanúját megalapozta-e. A Testület hatáskörét megállapító Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint ugyanis akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést fogantató rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el. Elfogadva a panaszos magatartására vonatkozóan a rendőri jelentésben foglaltakat az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján szabálysértés elkövetésének gyanúja miatt sor kerülhetett a panaszos igazoltatására. Mindezek alapján a Testület megvizsgálta, hogy fennállt-e ilyen gyanú.

A rendőri jelentés alapján a panaszossal szembeni rendőri fellépés oka, hogy a Sz. utcából kiszaladva megpróbált átfutni az úton, a mozgó gépjárművek között, és felszólításra nem hagyta abba szabálysértő cselekményét.

Az Rtv. 44. § (1) bekezdés b) pontja szerint a rendőr az Rtv. és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását a jogszabályban meghatározottak alapján ellenőrizheti.

Az egyes szabálysértésekről 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet 54. § (1) bekezdése szerint a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértését jelenti, ha valaki a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 3. § (2) bekezdésében, 48. § (4), (7) és (9) bekezdésében, 48. § (12) bekezdés c) és d) pontjában, valamint 51. §-ában meghatározott rendelkezés megsértése kivételével a közúti közlekedés szabályait megszegi, ha a 42-51. § szerinti szabálysértés nem valósul meg, harmincezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

A KRESZ 21. § (1) bekezdése szerint a gyalogosnak a járdán, ahol pedig járda nincs, a leállósávon, az útpadkán vagy a kerékpárúton kell közlekednie. Ugyanezen rendelkezés (5) és (6) bekezdései szerint a gyalogos az úttesten a kijelölt gyalogosátkelőhelyen mehet át. A gyalogos az úttestre akkor léphet, ha meggyőződött annak veszélytelenségéről. Az úttestre váratlanul nem léphet, köteles az úttesten késedelem nélkül átmenni és tartózkodni minden olyan magatartástól, amely a járművek vezetőit megzavarhatja vagy megtévesztheti. A rendelkezés (9) bekezdés b) pontja szerint a gyalogosnak tilos olyan helyen, ahol a járművekkel szemben elsőbbsége nincs, a szabad kilátást gátló akadály (nagyobb álló jármű stb.) közelében az úttestre lépni.

Mindezek alapján a Testület megállapította, hogy a panaszos magatartásával megalapozta a szabálysértés gyanúját, **a rendőrök megfelelő jogalap birtokában kezdtek el intézkedni a panaszossal szemben, ezért nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.**

A Testület ugyanakkor nem tartja elfogadhatónak mindössze az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdésére való általános utalást más indokok megjelölése nélkül, már csak az intézkedés alá vont panaszjogának mint alapvető alkotmányos jogának érdemi gyakorolhatósága miatt sem, hiszen az intézkedés alá vont csak a vele szemben fogantatott intézkedések pontos céljának, indokának és jogalapjának ismeretében tud arról dönteni, hogy ezeket elfogadja-e vagy sem, és panasszal él-e az intézkedés ellen vagy sem. **Mindezek alapján a Testület a tisztességes eljáráshoz való alapjog csekély súlyú sérelmét állapította meg.**

2) A Testület megvizsgálta a panaszos előállításának jogalapját, illetve fogvatartása időtartamának arányosságát.

A rendőri jelentés alapján a panaszos előállításának oka, hogy a Sz. utcából kiszaladva megpróbált átfutni az úton, a mozgó gépjárművek között, ezért a rendőrség felszólította cselekménye abbahagyására, valamint megállásra, cselekményük abbahagyására, valamint, hogy rendőri intézkedésnek vesse alá magát, de a felszólításnak a panaszos nem tett eleget, ezek után az úttesten futva próbálta magát kivonni a rendőri intézkedés alól.

A panaszos előállításának indoka szabálysértés felszólítás ellenére történő továbbfolytatása volt, amely előállítási indokot az Rtv. 33. (2) bekezdés f) pont I. fordulata tartalmazza. Ellentmondva a rendőri jelentésben foglaltaknak azonban a rendőrség által a Testület számára rendelkezésre bocsátott videofelvételek alapján a panaszos felszólítására egyszer sem került sor.

Testület felhívja a figyelmet továbbá arra, hogy az Rtv. 15. §-ában foglalt általános arányossági követelményre. Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdései szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A Testület megjegyzi, hogy az intézkedő rendőröknek különös körültekintéssel kellett volna eljárni az abbahagyásra történő felszólításkor, hiszen az előállítás jogalapjának lényeges eleme, hogy az érintett felszólítás ellenére nem hagyja abba a szabálysértés elkövetését. A fentiek szerint a Testület megítélése szerint nem lehet az Rtv. 33. §-a (2) bekezdésének f) pontja I. fordulatára hivatkozni az előállítás okaként.

Szintén az előállítás jogszerűsége ellen szól, hogy az annak alapjául hivatkozott jogszabályi hely nem kötelező jelleggel írja elő az előállítást, hanem mérlegelés alapján. Ez azt jelenti, hogy a rendőrnek még abban az esetben sem kötelező előállítani az intézkedés alá vont személyt, ha az felszólítás ellenére valóban nem hagy fel a szabálysértő magatartással. A mérlegelés alapján foganatosított intézkedések esetében kiemelt jelentősége van az arányosság követelményének. Az Rtv. 15. §-a értelmében több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, jár. Tekintettel arra, hogy a felvételek alapján kijelenthető: panaszos – szemben azzal, amit a rendőri jelentés állít – nem szegült szembe a rendőri intézkedéssel, az arányosság követelményének az felelt volna meg, ha az igazoltatását követően őt a rendőr feljeleníti a hivatkozott szabálysértés miatt, és ezt a tényt vele közli. Az előállítás csak akkor lett volna arányos, ha a panaszos ezt követően továbbfolytatja a magatartást.

Tekintve, hogy a videofelvétel alapján panaszos szabálysértés abbahagyásra irányuló felszólítására nem került sor, ezért a Testület megállapította, hogy megfelelő jogalap nélkül került sor a panaszos előállítására.

Habár a panaszos előállítására megfelelő jogalap nélkül került sor, a Testület szükségesnek találta a panaszos előállításával összefüggésben annak időtartamának a vizsgálatát is, vagyis hogy a panaszos előállításának időtartama megfelelt-e az Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság

követelményének. Az Rtv. 33. § (3) bekezdése értelmében a Rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 óráig korlátozhatja.

Jelen esetben az előállítás célja kizárólag a panaszos úttesten történő futásának a megakadályozása volt, amelyre a rendőrség a panaszos személyi szabadságának több mint 5 órán tartó korlátozásával válaszolt, mely időtartam alatt meghallgatására, illetve más eljárási cselekmény foganatosítására nem került sor. A Testület a fentebb idézett jogszabályi rendelkezések alapján megállapította, hogy sértette az arányosság követelményét a panaszos előállításának időtartama. A panaszos 21 óra 00 perctől másnap 2 óra 25 percig, vagyis 5 óra 25 percen keresztül tartó előállítása miatt a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapjogának korlátozása semmiképpen sem állt arányban az intézkedéssel elérni kívánt törvényes céllal.

A Testület az eddig vizsgált panaszügyek kapcsán kialakított gyakorlata szerint a szükségtelen időtartamú előállítást, mint a személyi szabadságot érintő legsúlyosabb jogkorlátozást, illetve elvonást súlyos alapjogsérelemnek tekinti.

3) A rendőri jelentés szerint a panaszos előállítását megelőzően ruházatát és csomagját átvizsgálták.

A rendőri jelentésben hivatkozott Rtv. 31. § (1) bekezdése szerint, akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

A panaszossal szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedés foganatosítására kétség kívül sor került előbb igazoltatása, majd pedig előállítása által. Ezen túl a Testületnek vizsgálnia kellett, hogy a konkrét esetben fennállt-e a rendőrség által megjelölt, fenti hivatkozási alapon rögzített cél, amelynek értelmében a ruházat átvizsgálására a támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele végett kerülhet sor.

A panaszossal szembeni intézkedések alapjául az szolgált, hogy a R. úton haladva, majd a Sz. utcából kiszaladva és a KRESZ előírásait megszegve, több alkalommal az úttestre lépett, illetve az úttesten haladt, amely magatartásával szabálysértést valósított meg. A rendőrség azon elmondása, miszerint az eljáró rendőrök többször felszólították a panaszost, hogy hagyja el az úttestet, a videofelvételek alapján egyértelműen cáfolható volt.

A Testület rendelkezésére bocsátott iratok nem tartalmaznak utalást arra, hogy a rendőrök azt feltételezték, a panaszos támadásra vagy önveszély okozására alkalmas tárgyat tart magánál, erre a panaszos menekülő magatartása nem is adott okot. Ilyen indok hiányában pedig a Testület nem látta megalapozottnak a rendőrök eljárását.

Mivel tehát a panaszos ruházatának átvizsgálására anélkül került sor, hogy a rendőrök azt feltételezték volna, hogy támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgyat tart magánál, az Rtv. 31. § kezdése ahhoz nem biztosított kellő jogalapot. A Testület álláspontja szerint megvalósult a panaszos emberi méltóságának sérelme.

Sor kerülhetett a panaszos ruházatának átvizsgálására az Rtv. 29. § (6) bekezdése alapján is. A rendelkezés értelmében a rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja,

ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.

A konkrét esetben az intézkedést alátámasztó körülmények közül a szabálysértés elkövetésének gyanúja fennállt, annak vizsgálatát azonban, hogy ez a gyanú egyúttal szükségessé is tette-e az átvizsgálást, a Testület az alábbiak szerint végezte el.

A panaszos a szabálysértés gyanúját gyalogosként az úttesten való közlekedésével alapozta meg. Megállapítható, hogy a panaszos a szabálysértés elkövetéséhez eszközt nem használt, és a cselekmény jellegéből fakadóan a szabálytalanságot bizonyító tárgy nem volt nála fellelhető. Ezen túlmenően a rendőrségi iratok sem tesznek említést olyan körülményről vagy szempontokról, amely az átvizsgálást a konkrét esetben indokolttá tette volna.

A Testület mindezek alapján megállapította, hogy a panaszos magatartása, a szabálysértés elkövetésének gyanúja a konkrét esetben fennállt ugyan, azonban a cselekmény jellege a panaszos átvizsgálását nem indokolta, és azt alátámasztó körülmény a rendőrségi iratokban sem volt fellelhető, ezért az átvizsgálás végrehajtásához az Rtv. 29. § (6) bekezdés sem biztosított kellő jogalapot.

Mivel a panaszos ruházatának átvizsgálást a rendőrök jogszabályi felhatalmazás hiányában hajtották végre, az intézkedéssel megvalósították a panaszos **emberi méltóságának megsértését**.

4) A panaszos sérelmezte, hogy nem közölték vele, hogy vádolják-e valamivel, és ha igen mivel.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdése szerint az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani. A rendőri jelentés szerint a panaszos előállításának az okáról szóló tájékoztatás megtörtént.

A panaszos 2009. július 4-én kelt nyilatkozatban kijelentette, hogy az előállító helységbe történő elhelyezésekor tájékoztatást kapott jogairól és kötelességeiről, azok gyakorlásának módjáról, az előállító rendjéről, a panasz és kérelem előterjesztésének módjáról.

A Budapesti XX. és XXIII. Kerületi Rendőrkapitányság a Budapesti Rendőr-főkapitányság Hivatalvezetőjének írt tájékoztatása alapján a fogvatartott részére az előállítás okáról, időtartamáról igazolást állítottak ki, amelyet a panaszos átvett. A Testület részére megküldött igazoláson azonban az előállítás oka nem szerepel.

Tekintettel a panaszos beadványa és a rendőrség jelentése közötti ellentmondásra a **Testület e tekintetben nem tudta megállapítani a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogának a sérelmét**.

5) A panaszos sérelmezte, hogy az előállítás időtartama alatt hozzátartozóit nem értesítették.

A BRFK XX. és XXIII. Kerületi Rendőrkapitányság a Budapesti Rendőr-főkapitányság Hivatalvezetőjének írt levelében arról tájékoztatta a Testületet, hogy az iratanyagukban nem található olyan adat, hogy a panaszos hozzátartozója kiértesítését kérte volna. Amennyiben előállított hozzátartozó kiértesítését kérte volna, a kapitányság ügyelete gondoskodott volna annak végrehajtásáról.

Az Rtv. 18. § (1) bekezdése szerint a fogvatartott [és itt az Rtv. 97. § h) pontja szerint az előállított is fogvatartott] részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a Rendőrséget terheli. Az említett rendelkezés egyértelmű kötelezettséget telepít a fogvatartottak hozzátartozóinak értesítésével kapcsolatban a rendőrségre.

A panaszos 2009. július 4-én kelt nyilatkozatban kijelentette, hogy az előállító helységbe történő elhelyezésekor tájékoztatást kapott jogairól és kötelességeiről, azok gyakorlásának módjáról, az előállító rendjéről, a panasz és kérelem előterjesztésének módjáról. A panaszos a Testületnek szóban is azt állította, hogy tudott a hozzátartozója kiértésítéséhez fűződő jogáról, és kifejezetten kérte az ügyeletes rendőrtiszttól az értesítést. Megállapítható továbbá, hogy a panaszos egyértelműen nem volt abban a helyzetben, hogy ezen jogával élhessen, tekintve, hogy a panaszostól átvett letéti tárgyak listáján szerepel a panaszos mobiltelefonja.

A Testület mindezek alapján megállapította, hogy a rendőrség azáltal, hogy a panaszos kérése ellenére elmulasztotta értesíteni a panaszos hozzátartozóját megsértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát.

6) A panaszos kifogásolta, hogy az esetleg nála felmerülő egészségügyi problémáiról nem kértek tőle információt.

A BRFK XX. és XXIII. Kerületi Rendőrkapitányság a Budapesti Rendőr-főkapitányság Hivatalvezetőjének írt levelében arról tájékoztatta a Testületet, hogy a Fogdaszolgálati Szabályzat őrizetbe vétel esetén teszi kötelezővé a befogadás előtti orvosi vizsgálatot. Előállítás esetén abban az esetben van lehetőség soron kívüli orvosi vizsgálatra, amennyiben az előállított személyen látható sérülés van, illetve ha sérülést panaszol. Ilyen esetekben értesítik a Mentőszolgálatot vagy az előállítottat a helyi orvosi rendelőintézetbe szállítják. Hirtelen rosszullet esetén az ügyelet értesíti a Mentőszolgálatot.

Ezzel szemben az Rtv. 18. § (2) bekezdése szerint a Rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról. A sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni. A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. IRM rendelet 51. § (3) bekezdés utolsó mondata szerint az előállító helyiségben történő elhelyezéskor, az előállított, elővezetett, visszatartott személyt nyilatkoztatni kell sérüléséről, esetleges panaszáról, szükség esetén orvosi ellátásban kell részesíteni. E rendelkezés értelmében akkor is nyilatkoztatni kell sérüléséről, és esetleges panaszáról, ha a az előállított személyen nincs látható sérülés, vagy ha sérülést nem panaszol.

Jelen esetben se a panaszos beadványából, se a Testület részére megküldött rendőrségi dokumentumokból nem derül ki, hogy a panaszos előállításakor, fogva tartása során a rendőr nyilatkoztatta volna e panaszáról, **ezért a Testület megállapította, hogy sérült a panaszos egészséghez, és testi épséghez való alapjoga.**

7) A panaszos sérelmezte a rendőrök hangnemét az intézkedés során.

A Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 2. § (1) bekezdésére, amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A Testület nem

rendelkezik megfelelő információkkal arról, hogy a rendőr milyen hangnemben beszélt a panaszossal, azonban felhívja a figyelmet, hogy a rendőr egyik alapvető feladata az emberi méltóság tiszteletben tartása és védelme. Minden embernek van egy érinthetetlen belső lényege, és ez az emberi méltósága. Függetlenül attól, hogy a rendőrnek adott esetben mi a véleménye a panaszosról, tiszteletben kell tartania ezt az érinthetetlen belső lényegét.

8) A panasz eljárás megindítását követően, utólag csatolt meghatalmazással egyidejűleg a panaszos jogi képviselője kérte a Testülettől, hogy tegyen intézkedéseket a sérelmezett eseményekkel összefüggésben keletkezett vagyoni és nem vagyoni kár megtérítése iránt. Ezzel kapcsolatban a Testület rögzíti, hogy hatásköre, kizárólag a rendőri intézkedés, mulasztás vagy kényszerítőeszköz-alkalmazás során bekövetkezett alapjogsérelem vizsgálatára terjed ki, annak fennállását vagy hiányát tudja megállapítani. Ugyanakkor sem a kártérítés indokoltságának megítélésére, sem mértéke megállapítására, sem pedig más szervnél kártérítési eljárás kezdeményezésére nincs az Rtv. rendelkezései szerint jogszabályi felhatalmazása. A kártérítés polgári eljárásban érvényesíthető, amelynek során a panasz eljárásban hozott állásfoglalás a jogalap értékelésének körében vehető figyelembe.

IV.

A Testület az Indokolásban kifejtettek szerint a panaszos előállításának jogszerűtlensége és fogvatartásának indokolatlanul hosszú időtartama miatt a személyi szabadsághoz való alapvető jogának, a panaszos ruházatának átvizsgálása miatt az emberi méltóságának, hozzátartozója értesítésének elmulasztása miatt a tisztességes eljáráshoz való alapjogának, a panaszos egészségügyi panaszáról való nyilatkoztatásának elmulasztása miatt pedig az egészséghez, és testi épséghez való alapjogának sérelmét állapította meg.

E jogsértések önmagukban is, de együttesen különösen elérik a súlyosság azon fokát, amely szükségessé teszi, hogy a Testület a állásfoglalását az Rtv. 93/A. § (6) bekezdésének alapján megküldje az országos rendőrfőkapitány számára.

Budapest, 2010. augusztus 25.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag